

ARANYKÖNYV.

A SZÉKELY-KERESZTURI GYMNASIUM

6-ik tanári székére tett adakozások.

II. Közlemény.

I. Tőkét.

a) Készpénzben:

Kanyaró Ferencz tanár	10	frt
László Péter Siménfalva	10	frt
Kovács Ferencz Demeterfalva	2	frt
Osváth Mózes	1	frt
Elekes József Sz.-Udvarhely	20	frt
Gruz Károly Héviz	20	frt
Koncz György	15	frt
Sz.-Kereszturi dalkör	41	frt 92
Szél Géza Sz.-Keresztur	2	frt
Boér Lajos böződi lelkész	25	frt

b) Kötlelvelben 5 évig.

Katona Sándor Sz.-Keresztur. . . à 2 frt = 10 frt

BENCZÉDI GERGELY,
közpénztáros.

ADAKOZÁS A KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS ANYA-EGYHÁZKÖZSÉG TEMPLOMÁBAN ÁLLITOTT BELSŐ AJTÓKRA.

Schweitzer Károlyné (nem unitar.) 30 frt	Özv. Koronka Antalné	5	„
Berde Mózes	Hallar Rezsóné	5	„
Fekete Pál	Mózes András	5	„
Filep István	Gyulay László	5	„
Szász Ádám	Pataki Istvánné	5	„
Márai Lajos	Boér Gergely	2	„
Kőváry Mihály	Endstrasserné	3	„
Kőváry László	Vécsei Samu	5	„
Molnár Sándor	Schmär Ferencz	5	„
Dr. Brassai Sámuel	Ifj. Lászlóczky Péter	5	„
Özv. Groisz Gusztávné	Knauer József	2	„
Benkő Mihály	Oriold József (nem unitárius)	5	„
Jánosy Gergely	Péterfi Dénes	22	„
Kozma Ferencz			
Dr. Ferencz Ákos			
	Összesen: 171		

A szives adakozóknak leghálásabb köszönetet nyilvánít.

Kolozsvárt, 1890. augusztus.

BERDE MÓZES,
gondnok.

PÉTERFI DÉNES,
lelkész.

A BUDAPESTI UNITÁRIUS TEMPLOM BERENDEZÉSRE ADAKOZTAK:

(II. közlemény.)

Nagy Endréné 1 frt, Mikó Béla 5 frt, Polgárdi-i ekkla 5 frt, Gábor Mihály 10 frt, Kovách Arisztid 10 frt, Borbély Samu 1 frt, Bedő Dénes 1 frt, Filla Lajos 5 frt, Ambrus Gergely 5 frt, Vargyas ekkla 5 frt, Kisgyörgy Sándor 1 frt, Kiss Tamás 50 kr, Máté János 50 kr, Tarcsafalvi Albert 50 kr, dr. Beöthi Károly 5 frt, Albert Dénes 10 frt, Szinte Ferencz 3 frt, Nagy Lajos 5 frt, Nemes Kálmánné 3 frt, Nemes József 2 frt, Benczédi Gergely 2 frt, özv. Mikó Samuné 1 frt, Mikó Matild 1 frt, Mikó Dezső 1 frt, Nagy Mariska 1 frt, Dr. Schopf József 3 frt, Malatinszky György 10 frt, Péter János 3 frt, Abrudbányai Béla 5 frt, Bogyai Kálmánné 5 frt, Szigethy Miklós 10 frt, Gálfi Sándor 20 frt, Markó Katalin 5 frt, Józán Miklós 2 frt 50 kr, Kolozsvári ekkla 20 frt, H.-Almási ekkla 10 frt, Gyulay László 5 frt, Árkosi Béla 2 frt. Összesen 185 frt, az első közleménnyel együtt 735 frt.

Fogadják az áldozatkész adakozók egyházközségünk hálás köszönetét.
Budapest, 1890. augusztus 23.

A GONDNOKSÁG.

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS.

M. kir. főerdész Rend Domokos hitrokonunk 14 évi távollét után meglátogatta községünket, mint szülőtte földét s könnyeket ejtve felejthetetlen szülői sírja felett, díszes templomunkat és iskolánkat megtekintve csodálkozását fejezte ki azon változások felett, melyek 14 év alatt községünkben történtek s melyek őt meglepetéssel és édes örömmel töltötték el. Minden tekintetben fejlődésről, előhaladásról győződött meg. Hogy felejthetetlen szülői és azon iskola iránt, hol első fejlődését nyerte, hálóját némileg leróhassa: az iskolai könyvtár számára 25 forint alapot tett le „Rend Ferencz és Bartók Rózália alap” czímen oly formán, hogy ezen összeg kamatának fele fordították évenként könyvek vásárlására, a más fele pedig évről-évre tőkésítették.

Midőn ezen ajándékozást ekkléziánk nevében szerencsénk van nyilvánosan megköszönni, ugyanakkor nyilvánosságra hozzuk azt is, hogy az ekklézia gyűlése Rend Domokos szeretett hitrokonunkat, tiszteletbeli presbyternek élete fogytáig megválasztotta.

Szabéd, 1890. augusztus.

NAGY FERENCZ,
megye gondnok.

RÉDIGER GÉZA,
unitárius lelkész.

NYILVÁNOS KÖSZÖNET.

Tordátfalvi egyházközségünk épp a szükség idején kellemes meglepetésben részesült. Urvacsorai pobarunk (a férfiaké) használhatatlanná válván, annak kijavításáról vagy egy új kehely beszerzéséről gondoskodtunk, midőn budapesti lelkész tiszt. Derzsi Károly ur és neje Nemes Izabella, kik községünköt a nyáron meglátogatták, a szükségről értesülvén, egy szép aranyozott ezüst kelyhet ajánlódzkodtak, melynek értéke a tokkal együtt 55 frt o. é. Felirata: „a Tordátfalvi”

falvi unitarius egyháznak Derzsi Károly és neje 1890. Foga-
 dják a vallásos illetéssel felruházott nemes adakozók ekklesiám nevében leg-
 forróbb köszönet nyilvánításomat

Tordátfalván 1890. aug. 18-án.

BEDŐ JÓZSEF, pap.

KEGYES ADAKOZÁSOK A KÁLNOKI UNITÁR. EGYHÁZBAN.

Egyházkebli gondnok ifj. Bedő Lajos aa buzgósa s buzditó eljárása
 következtében önkén' es adakozás folytán a kálnoki unitár. egyházban: 1. két-
 nagy fekete zászló ké-zítettett temetési alkalmakra, ezüstszin rojtta és bojtok-
 kal. Ára 32 frt 95 kr. 2. Egy szép piros urasztal-terítő vétetett, virágokkal
 gyönyörűen ékitve. Ára 6 frt. 3. Egy urasztali pohártakaró, kék selyem kesz-
 kenő. Ára 2 frt 50 kr. Együtt 41 frt 45 kr.

Ezen szent czélből adakoztak: ifj. Bedő Lajos gondnok és neje Gyön-
 gyösi Anna 5 frt, Szabó Ferencz és neje Vaska Julia 5 frt, Kis István és neje
 Tóth Julia 5 frt, Ütő Dániel és neje Balog Juliánna 1 frt, Mihály András és
 neje Sorbán Anna 50 kr, legifj. Bedő Lajos és neje Imre Juliska 50 kr, Bedő,
 György és neje Boga Rózália 50 kr, Bedőházi József és neje Téglás Julia 1 frt,
 özv. Ütő Andrásné Gyöngyösi Rózália és leánya 2 frt, ifj. Gyöngyösi Károly és
 neje Magyar Juliánna 1 frt, id. Gyöngyösi Gábor és neje Nagy Juliánna 1 frt,
 Kovács Mózesné Bedő Débora 50 kr, Bedő Lajos ny. pap és neje Jancsó Anna
 50 kr, Kis Lukács 1 frt, Gyöngyösi József és neje Berde Ilka 1 frt, Régeni
 György és neje Kis Rebeka 1 frt, Szabó Izrael és neje Bedő Amália 50 kr
 Bedő László és neje Gyöngyösi Mária 50 kr, Bene Ferencz és neje Bedő Ju-
 liánna 50 kr, Fejér György és neje Bedő Lidia 50 kr, Bartók Józsefné Bedő
 Terézia 60 kr, Gyöngyösi Mózes és neje Bedő Berta 40 kr, Vaska Sámuel és neje
 Orbán Mária 50 kr, Berde Károly 50 kr, özv. Berde Józsefné Veres Zsuzsa 50
 kr, Bedő Geiza 50 kr, Ütő Imre és neje Kis Mária 50 kr, id. Kis Jánosné és
 fia Lajos 1 frt, Kis Dániel és neje Köntés Rózália 50 kr, ifj. Téglás Dánielné
 50 kr, Sebestyén Juliánna 30 kr, özv. Gyöngyösi Józsefné 1 frt, Bedőházi Dá-
 niel és neje Kis Débora 1 frt, Ütő Bálint és neje Szabó Borbára 50 kr, Téglás
 Bénéiam és neje Gyöngyösi Amália 1 frt, Timár Józsefné Vajna Rózália 30 kr,
 Czintos Mózesné Bálint Juliánna 50 kr, Téglás István 10 kr, Téglás András 10
 kr, Nagy Ferencz 10 kr, Ütő Ferenczné Incze Lidia 1 frt, Bedő Károly és neje
 Barabás Mária 50 kr, Gál Károlyné 40 kr, Bedő Imre és neje Kis Rákhcl 1
 frt, Veres Tamásné Gábor Mária 20 kr.

Isten áldása legyen a kegyes adakozókon!

Kálnok, aug. 15. 1890.

Ifj. BEDŐ LAJOS,
 gondnok.

ÜTŐ DÁNIEL,
 lelkész.

KERESZTÉNY MAGVETŐ.

XXV-ik évf.

September—October 1890.

5-ik füzet.

HUSZ JÁNOS.

Az első társadalmi élet keletkezése óta, a történelem tanúsága szerint az emberi természetben mindég meg volt a hajlam, hogy az erősebb elnyomja a gyengébbet, a hatalmas a tehetetlent. De másfelől a történelem azt is igazolja, hogy minden korban találkoztak nemeskeblü emberbarátok, kik az egyenlőség, testvériség és szabadság magasztos elveit hirdették s azokért életüket is feláldozták. Már a hatodik száz közepén Kr. e. Buddha hirdeté az emberek egymás közti egyenlőségét. Krisztus tanítása szerint Isten az emberek atyja, mi pedig mindnyájan az ő gyermekei, tehát testvérek vagyunk, s így legfőbb kötelességünk egymást szeretni. Krisztus elvei rendkívüli hatást gyakoroltak; s jóllehet elismerték, hogy „soha ember úgy nem szólott“; s való, hogy a kereszténység elterjedésével szelidebb erkölcs és magasabb műveltség terjedt el az emberek között: de azért mégis az egész közép-korban az ököl-jog uralkodott; az újkorban pedig a politikai és vallásszabadságért iszonyú harcok folytak, míg végre a legújabb korban a nagy francia forradalom az emberiség legnagyobb reformatorának — Jézusnak — az egyenlőség, testvériség és szabadságról hirdetett elveit diadalra juttatta.

A Luther Márton által 1517. oct. 31-én megindított reformációt joggal helyezik a világtörténelemben egy új-korszak kezdetére, mert az általa megkezdett szabad vizsgálódás elvét többé nem lehetett elnyomni. A reformáció nagy hatást gyakorolt minden nemzet irodalmára, a hová eljuthatott; sőt magára a katolikus egyházra is. Nagy befolyást gyakorolt az állami életre, mert úttörője volt a politikai szabadságnak. Fő érdeme pedig abban áll, hogy a gondolatot felszabadította a lelkiismeret szabadságának hirdetésére, s a szabad kutatási szellemet felébresztette. De e nagyfontosságú eseménynek Luther előtt jóval voltak lelkes előharczosai, rendíthetetlen bajnokai, még pedig olyan korban, a mikor a koronás fők is megalázták magokat az egyházi hatalom előtt. A mikor az egyik császár szörruhában vezeklett Canossa várában, a másik császár pedig, ki szintén hatalmas uralkodó volt, a pápa lovának kengyelét tartotta: akkor, abban a